

Червонописький В.С.

*здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
Міжнародного університету бізнесу і права*

АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНІ ПРАВОВІДНОСИНИ: СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ

Адміністративно-деліктні відносини виступають як об'єкт правового дослідження і відображають сучасні реалії та рівень розвитку суспільства. Ліквідація чинників, через наявність яких виникають адміністративно-деліктні відносини, може бути однією з головних мет цих відносин. Зазвичай, адміністративне право спрямоване на регулювання поведінки суб'єктів влади та громадян з метою забезпечення порядку, безпеки, дисципліни та інших важливих аспектів функціонування суспільства. Такі відносини дозволяють державі реагувати на порушення законодавства та вживати заходів впливу, спрямованих на усунення порушень, покарання винних осіб та забезпечення дотримання правопорядку. І, звісно ж, адміністративно-деліктні відносини відображають стан суспільно-політичної системи та відображають її розвиток у конкретний історичний період [1].

В сучасній юриспруденції поступово формується ідея необхідності запровадження окремої галузі знань – адміністративної деліктології.

Адміністративна деліктологія є галуззю адміністративного права, що вивчає адміністративно-правові відносини, пов'язані з вчиненням адміністративних правопорушень та застосуванням адміністративної відповідальності. Напрямами розвитку адміністративної деліктології та проблемами її розвитку: визначення сутності адміністративних правопорушень; вивчення системи заходів адміністративної відповідальності; дослідження факторів розвитку адміністративної деліктології, суспільних потреб та викликів; реформування системи адміністративного законодавства, його неоднозначність або непрозорість нормативно-правових актів, що можуть призводити до непорозумінь та складнощів у визначенні адміністративних правопорушень; непропорційність заходів адміністративної відповідальності; впровадження цифрових технологій; потреба у вивченні міжнародного досвіду та впливів глобальних процесів на адміністративну сферу. Розвиток адміністративної деліктології є важливим для забезпечення ефективного функціонування адміністративно-правової системи, а також для захисту прав та свобод громадян від надмірної влади та зловживань з боку публічних органів [2].

Адміністративно-деліктні відносини характеризуються певною сукупністю загальних та спеціальних ознак. До загальних ознак адміністративно-деліктних відносин, що визначають їх схожість із іншими видами деліктних правовідносин, відносяться: вольовий характер дій правопорушника, що визначають спрямування їх дій чи діяльності; історико-обумовлений характер їх виникнення та нормативної охорони; нормативна форма взаємодії держави, суспільства та особи; санкціонування державою [3, с. 70-74].

Спеціальними ознаками адміністративно-деліктних правовідносин є: процедура застосування правообмежувального заборонного впливу; спеціальний суб'єктний склад правовідносин; оперативність застосування адміністративних стягнень [4, с. 275].

Специфіка суб'єктного складу адміністративно-деліктних правовідносин полягає в тому, що переважно заходи адміністративної відповідальності накладаються не судом, а саме адміністративними органами (в розумінні категорії «адміністративний орган», що визначена Законом України «Про адміністративну процедуру» від 17 лютого 2022 року № 2073-IX [5]).

Таким чином, економічність адміністративно-деліктних відносин проявляється в кількох аспектах: обумовленість суспільною потребою, що розуміється як менша суспільна шкідливість адміністративно-деліктних відносин у порівнянні із кримінально-правовими відносинами; балансу між ефективністю та вартістю, що виявляється у забезпеченні ефективності адміністративно-деліктного провадження, що призводить до припинення протиправної діяльності та відшкодування завданої шкоди; процесуальній економії, яка повинна бути збалансованою, тобто забезпечувати ефективний контроль і відповідальність без надмірних витрат; дотриманні балансу витрат, що визначає важливість розрахунків витрат і прибутків від адміністративних процедур, хоча це може бути складно, оскільки суспільна шкода адміністративних деліктів має якісний вимір; розумність строків адміністративних проваджень визначається швидкістю вирішення справ та ефективністю боротьби з правопорушеннями; публічний характер, що пов'язується із наявністю правил, що обумовлюють обов'язок переслідування та покарання, забезпечує виявлення та врегулювання порушень; врахування волі потерпілого, особливо в разі порушення приватного інтересу в адміністративно-деліктних відносинах.

Література

1. Дембіцька С.Л. Адміністративна деліктність як небезпека зростання правопорушень в Україні. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 165-170.
2. Остапенко О.І. Адміністративна деліктологія: соціально-правовий феномен і проблеми розвитку: монографія. Львів: Львівський інститут внутрішніх справ при Українській академії внутрішніх справ, 1995. 312 с.
3. Шульга Є.В. Специфічні ознаки адміністративно-деліктних відносин. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 2. С. 70-74
4. Бандурка О.М. Адміністративний процес України: монографія. Харків: ХНУВС; Майдан, 2019. 422 с.
5. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-66>

Польща В.Ф.

*аспірант кафедри цивільного, трудового та господарського права
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара*

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ НЕБЕЗПЕЧНИМИ ВІДХОДАМИ

Питання правового регулювання поведження з небезпечними відходами є проблемою, що має характер комплексного міжгалузевого дослідження, і вимагає зосередження зусиль представників технічних, економічних, екологічних, юридичних наук.

В межах проведених досліджень з питань забезпечення вимог екологічної безпеки поведження з небезпечними відходами обґрунтовується підхід, сутність якого зводиться до пошуку напрямів оптимізації такої діяльності із тісному взаємозв'язку не лише із вдосконалення економічної складової такої діяльності, а і правового рівня врегулювання. Так, у наукових розробках Г. П. Євграшкіної, Н. П. Шерстюк, І. А. Власової обґрунтовано висновок, що подолання проблеми неконтрольованого та безхазяйного складування небезпечних відходів повзується в тому числі із удосконаленням нормативно-правового регулювання такого режиму, окрім питання запровадження інноваційних технологій та економічних інструментів оптимізації